

Arnhem, 14 juli 2024

Lieve Zjenja en Svetlana,

Deze week probeerde mijn vrouw me uit te leggen wat buitenspel was. Tevergeefs, vrees ik, het voetbal-gen heeft mij overgeslagen en is een generatie doorgesprongen. Maar omdat zij uit eten ging was het aan mij om samen met mijn zoon de halve finale te kijken.

In de feestwinkel kocht ik twee te grote synthetische shirts met een rechtenvrije leeuw erop, in een tint oranje zo afgrijselijk dat die niks meer te maken had met het *principauté d'Orange*, het vorstendom aan de Rhône waar het onze van afstamt, sterker nog, had de adel zich destijds in dit oranje moeten hullen, ze zou vrijwillig naar de guillotines van *quatorze juillet* zijn afgemarcheerd.

Enfin.

Mijn zoon en ik gingen voetbal kijken en mijn pogingen hem te vertellen over de bestorming van de Bastille strandden op balbezit, doelkansen en wissels.

Ik probeerde stiekem een boek te lezen maar werd teruggefloten, deze vader-zoon-activiteit diende niet onderbroken door de belevenissen van Fitzroy Maclean en zijn verslaglegging van de Moskouse showprocessen, ook al echode de Sovjet-Unie door in de veroordeling deze week van twee vrouwen, die een toneelstuk maakten dat, volgens de aanklacht, 'beledigend was voor Russische mannen.'

Ik noem hun namen, Zjenja Berkovitsj en Svetlana Petritsjoek, en hoop dat ik ook maar een splinter van hun moed bezit, mocht de macht hier ooit besluiten achter de kunstenaars aan te gaan, want in een land dat volgens het Nationaal Kiezersonderzoek steeds meer verlangt naar een sterke leider weet je het nooit.

Al heeft de kunst in dit land meer te vrezen van onverschilligheid dan van vervolging.

Ik noem hun namen nog een keer: Zjenja Berkovitsj en Svetlana Petritsjoek, al is het maar om de onverschilligheid te bestrijden, de onverschilligheid als zelfbescherming, die achter de moedeloosheid op de loer ligt.

Zeker in een wereld waarin moordaanslagen presidenten kunnen maken en de geest van Marinus van der Lubbe lijkt rond te waren.

Ondertussen vergat ik toch nog te kijken naar de halve finale, die door een van beide voetbalteams, ik weet niet welke, gewonnen is. Of er sprake was van buitenspel weet ik niet. Je moet keuzes maken - welke onverschilligheid ga je te lijf?

En ik blijf de namen noemen van Zjenja Berkovitsj en Svetlana Petritsjoek.